

PROJECTE EDUCATIU DE L'ESCOLA MASSANA

1. Trets d'identitat
Trajectòria
Singularitat i valors
Objectius i prioritats d'actuació

2. Principis pedagògics
Currículums
Transversalitat

3. Projecte lingüístic

4. Principis organitzatius

5. Relació amb el context

1. TRETOS D'IDENTITAT

TRAJECTÒRIA

En el seu testament, el Sr. Agustí Massana (1855–1921) dona a l'Ajuntament de Barcelona la responsabilitat de la creació i manteniment de l'Escola Massana. El següent paràgraf recull la vocació primigènia de la institució:

“Llega, per últim, a la ciutat de Barcelona i, en representació d'aquesta al seu Il·lustríssim Ajuntament, cinc-centes mil pessetes en mil obligacions del Deute Municipal, per a la creació d'una Escola de Belles Arts aplicades a la Indumentària i Arts Sumptuàries, en la qual, a més d'admetre i donar ensenyament gratuït a un nombre d'alumnes que estiguin faltats de tot recurs, puguin estudiar i aprendre per mòdic estipendi, els joves obrers i demés persones dedicades a especialitats industrials, desitjoses d'adquirir una preparació i cultura artístiques.”

En l'actualitat el centre segueix inspirant-se en els mateixos principis fundacionals, però nombrosos factors al llarg d'aquests 90 anys l'han anat transformant. Un breu repàs d'aquests anys ajuden a entendre les raons d'aquesta transformació.

En el seu dia, és el FAD (Foment de les Arts Decoratives) l'encarregat, sota l'impuls entusiasta del seu president d'aleshores, Santiago Marco, de materialitzar la institució formativa desitjada per Agustí Massana. I el 14 de gener del 1929 la Massana comença les seves classes a la pròpia seu del FAD sota la direcció d'un jove pintor i decorador sortit de l'Escola Superior dels Bells Oficis (1914–1924) i alumne predilecte de Francesc d'Asís Galí: Jaume Busquets (1903–1968). És ell qui deixa escrit (Memòria presentada a la Junta del Patronat Escola Massana el 6 de desembre de 1931):

“Serà la nostra actuació respectar la personalitat del deixeble i donar-li la màxima llibertat, és a dir, considerar l'alumne com un vertader artista. (...) El taller ha d'ésser considerat en l'escola com un laboratori, per bé que el professor quedi despulpat de tota responsabilitat artística ve obligat a col·laborar amb l'alumne mitjançant l'aportació del màxim de coneixements tècnics i ve obligat així mateix a fer remarcar els avantatges i inconvenients que presenta el projecte i ha d'ésser també disposat a admetre qualsevol projecte, per erroni que li sembli, ja que d'aquesta manera poden ésser aconseguits resultats insospitats.”

Aquesta etapa inicial està marcada per un pla d'estudis molt ben estructurat i per una idea dels oficis molt vinculada a la decoració. En un article del diari ABC “Una fundación para el fomento de las artes decorativas” (1930) es descriuen tant les intencions pedagògiques de l'Escola, com el tipus de matèries que s'imparteixen:

“...Se dan en ella clases generales de Dibujo y Modelado, de Geometría e Historia del Arte; clases especiales de oficios de arte: repujado y cincelado del metal, grabado del cristal, esmalte de arte, policromía y dorados y pintura decorativa. Dentro de una orientación que nos parece excelente, en la Escuela Massana se considera el arte de una manera amplia, sin poner demasiada atención en la división artificiosa entre las artes puras y las artes aplicadas...”

L'any 1931 l'Escola es trasllada a la Casa de l'Ardiaca buscant espais més amplis, donada l'afluència d'alumnat. I és aquest curs que adopta el nom d'*Escola Massana Conservatori Municipal d'Oficis d'Art*.

El 1935 es trasllada a l'Antic Hospital de la Santa Creu, i durant la Guerra Civil, sota l'aixopluc de la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya, un grup d'estudiants col·lectivitza l'Escola i s'adeqüen a la nova situació tot mantenint una “certa” normalitat i fent, entre d'altres accions, joguines pels infants dels soldats.

El 1940 és nomenat director el Sr. Miquel Soldevila (1886–1956), pintor i esmaltador, que lidera una etapa caracteritzada per una atenció al desenvolupament tècnic dels oficis artístics i per una

vida interna de l'Escola molt discreta. En aquesta etapa l'Escola es diu *Conservatorio Municipal de Artes Suntuarias Massana*. Es creen les especialitats de pintura, escultura, i ceràmica; s'adeqüen nous espais per a aules i s'inicia l'anomenada manufactura: tallers on es realitzaven professionalment encàrrecs per a l'Ajuntament.

El Sr. Lluís M. Güell (1909–2001) pintor i decorador, dirigeix l'Escola entre l'any 1956–1976. Aquest és un període de gran expansió: l'Escola arriba a tenir 2.000 alumnes (en tornos de matí, tarda i vespre), i les especialitats s'amplien amb els estampats tèxtils, tapissos i catifes, porcellana, argenteria, joieria, laca japonesa, i la incorporació dels dissenys als anys 60: plàstica publicitària (que després passarà a dir-se disseny gràfic), disseny industrial i disseny d'interiors.

El curs 1966–67 l'Escola passa a denominar-se *Escuela Massana Centro Municipal Superior de Enseñanzas Artísticas*, des del moment en què és reconeguda per l'Estat: títol oficial, pla especial d'estudis (BOE 31 mayo 1966). Tot i estar reconeguda, els seus alumnes havien de oficialitzar el seu títol amb un examen de revàlida a l'Escola Llotja.

L'any 1974 es crea l'Aula Oberta, un espai lliure on l'alumnat pot desenvolupar la seva creativitat, espai que la crítica d'art Victòria Combalia descriurà així:

“...Aquesta llibertat implica, no pas un programa, sinó uns suggeriments, no pas unes tècniques tradicionals, sinó una pluralitat de mitjans. Pintura, sí, però també: fusta, gomaescuma, “collage” objectes trobats, etc. Una formació, no obstant això, ha de ser complexa; tots coneixem la importància d'una reflexió teòrica en el seu moment o el canvi d'impressions amb un professional en la matèria. Per això hi ha previstes visites d'artistes i teòrics de l'art... Em plauria de cloure aquest petit comentari expressant un desig: tots voldríem veure en aquesta mostra quelcom que comença i que serà autènticament renovador.”

Entre l'any 1976 i el 1979, el pintor Sr. Joaquim Sabater (1918–2012) dirigeix l'Escola en uns moments de transició. Es tanca la manufactura, es constitueix la Fundació Pública Municipal Escola Massana, es comencen a establir els primers contactes cap a una integració entre les seccions de disseny i d'arts i oficis. Aquesta etapa, complicada però germinal, conclou amb la incapacitat del Claustre per elegir un director, amb motiu de la jubilació del Sr. Sabater. D'acord amb el reglament de la Fundació, es nomena director a l'historiador Sr. Francesc Miralles, que (amb dues ratificacions per part del Claustre) es mantindrà al front de l'Escola fins a l'any 1990. Aquesta dècada serveix per fonamentar les línies actuals de l'Escola: el Claustre (professors, alumnes i PAS) com a centre de debat de la vida escolar, la unificació de l'Escola, la creació del curs bàsic comú a totes les especialitats tant d'art com d'oficis i de disseny, l'establiment d'una estructura de Coordinadors de secció o especialitat que articulen les decisions i l'anàlisi del pla d'estudis, la implantació de les Setmanes d'Informació i Debat (SID), i l'estudi dels currículums d'escoles europees. I es dissenya un nou pla d'estudis de l'Escola Massana, de quatre anys i amb vocació de diplomatura universitària i europea, amb una clara voluntat interdisciplinària. L'any 1981 s'incorpora el taller dels Procediments Contemporanis de la Imatge (PCI), així com el taller interdisciplinari anomenat pla/volum. L'Escola s'obre i interactua amb la societat d'una manera decidida, tal com explica Francesc Miralles l'any 1986:

“Les escoles també han d'intentar donar respostes a la problemàtica que actualment suposa la inserció dels seus alumnes graduats en el món complex de la pràctica professional. L'Escola Massana, a més de l'esforç per l'adequació permanent dels programes pedagògics i d'altres propostes d'accions a mitjà termini, voldria contribuir a endegar accions d'estímul i promoció dels estudiants i dels postgraduats a través de publicacions, exposicions, beques i concursos”

El curs 1987–88 s'inicia, a tall experimental, el nou pla d'estudis de quatre anys que és un replanteig de la renovació feta al curs 1982–83 sobre el superat pla d'estudis de l'any 1963. Aquest pla d'estudis es basa en un primer curs comú, on tots els alumnes, independentment de l'especialitat en la que es volen graduar, tindran uns coneixements i adquiriran unes competències comunes a les Arts Visuals, a les Arts Aplicades o al Disseny. Així mateix al llarg dels estudis tenen la possibilitat de transitar opcionalment pels diversos tallers de l'Escola, materialitzant així la voluntat d'enfortir la especialització amb un caràcter interdisciplinari.

L'Escola té un alt reconeixement internacional, tant al nivell dels resultats dels treballs dels seus alumnes com de l'impacte de la seva personalitat, en aquest sentit és molt significativa l'obtenció de la *Italia's Cup* (1986).

Entre els anys 1990 i 1993 el Sr. Lluís Doñate, escultor i dissenyador, dirigeix l'Escola desplegant el pla d'estudis i mantenint la dinàmica expansiva del Centre, tot incorporant dues especialitats experimentals (Opció Intermèdia/P.C.I. i Dibuix) i consolidant el pla propi d'estudis, que es aprova pel Departament d'Ensenyament a l'any 1992. Un any després, al 1993, es dissol la Fundació Escola Massana i l'Escola s'integra a l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB).

I és aquest any i fins al 2000, que s'incorpora a la direcció del Centre l'equip coordinat pel Sr. Jesús-Àngel Prieto, teòric d'art i realitzador audiovisual. És una etapa que s'inicia marcada amb la possibilitat de la dissolució de l'Escola. Però la comunitat escolar respon reafirmant la seva voluntat d'un model d'escola superior, tot i el que suposarà la funcionarització del professorat (1998), l'acceptació de nous plans d'estudis per l'entrada en vigor de la LOGSE (1998-99), i la conseqüent extinció del pla del 63/66. En aquesta etapa (1993-1997) es consoliden els blocs curriculars (comú, específic i optatiu) del pla d'estudis de l'any 1987-88, es potencia la idea que el disseny és el futur dels oficis, i s'afirma la interdisciplinarietat, la interculturalitat i l'interclassime com a paradigmes propis. En l'any 1994 s'inicien els cursos vespertins (Massana Permanent) amb la clara intenció de potenciar la formació permanent i en el curs 1997-98 s'inicien els tallers per a alumnes graduats (Off Massana), resultat d'un conveni amb el Poble Espanyol.

Es reforça la democratització de l'Escola: els coordinadors de les especialitats són independents de la direcció, el Consell d'Escola i el Claustre actuen com a òrgans de decisió i de control respectivament, i s'incorporen les coordinacions que solidifiquen les relacions internacionals, les relacions amb el món de l'empresa i l'activitat socio-cultural.

El curs 1998-99 l'Escola assumeix el repte d'implantar la LOGSE (el Batxillerat Artístic i vuit Cicles Formatius de Grau Superior d'Arts Plàstiques i Disseny de set famílies diferents) sense perdre la seva idiosincràsia, tot negociant amb l'IMEB l'exploració d'una possible via universitària com a única forma per a la continuïtat i desenvolupament de la pedagogia experimentada fins aleshores, en les diverses modificacions del pla d'estudis (Pla 1982-83, 1987-88, 1992-93). Per primera vegada l'Escola expedeix els títols oficials (Batxillerat artístic i CFGS d'Arts Aplicades i Disseny) dels seus alumnes i les matrícules tenen preu públic (ara la institució forma part de la xarxa pública del Departament d'Ensenyament de la Generalitat).

El curs 2000 s'implanta el Graduat Universitari en Arts i Disseny, títol propi vinculat a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), tot just quan es rep el *Premio Nacional de Diseño*. I és en aquest curs que és elegit director l'enginyer i dissenyador Sr. Josep Maria Vidal, que ho serà fins a l'any 2007. Aquesta és una etapa de consolidació d'una nova oferta educativa. D'una banda es troba l'oferta reglada, amb dos blocs diferenciats: el Batxillerat i els Cicles Formatius Superiors en el nivell de secundària postobligatòria, i la titulació de Grau de nivell universitari, vinculat a la UAB (estudis que recolliran l'experiència pedagògica acumulada). I de l'altra l'oferta no reglada, amb la formació permanent. Això demana combinar les necessitats organitzatives i pedagògiques de les diferents titulacions amb uns departaments que aglutinen els interessos pedagògics i conceptuals comuns.

El flamant Graduat Universitari en Arts i Disseny (que temps després acabarà passant a ser títol de Grau homologat per la UAB) representa, però, una anomalia dins un centre públic d'ensenyaments no universitaris i de titularitat municipal: aquesta adscripció fa que el finançament no provingui de l'administració que ampara i proveeix les universitats. Això fa que l'escola, que sempre ha posat en valor el seu caràcter públic, hagi d'assumir la contradicció d'impartir una titulació el cost de la qual assumeix en bona part l'alumnat. Aquesta qüestió, no menor, pesarà en endavant en la gestió que el centre haurà de fer de la seva oferta educativa i afectarà també el seu posicionament.

Es crearà el Consell Mixt (que recull la realitat d'un centre on s'imparteixen ensenyaments no universitaris i universitaris) ampliant-lo amb la participació de representants de la UAB, i el Consell Pedagògic, on es debaten i proposen les actuacions de millora de les diferents titulacions i la preservació dels coneixements de les diferents especialitats. A nivell contractual, l'Escola es normativitza convocant per primera vegada un concurs d'oposició per a les noves places de la plantilla a l'any 2005 i és considerada, a tots nivells, un centre d'ensenyaments no universitaris, amb un cos docent funcional des del curs 1998-99 amb tots els protocols que li pertocuen (concurs

públic de mèrits, titulacions, idoneïtats, règim laboral i salarial), protocols que no sempre afavoreixen el perfil multidisciplinari i professionalitzat que era i és una marca d'identitat de l'Escola des dels seus orígens. Aquesta direcció col·labora intensament en les dinàmiques del districte, que comportaran l'aprovació del pla d'ordenació de la Plaça de la Gardunya. El juny de 2006 es fa la convocatòria del concurs de l'ordenació de la plaça que inclou el projecte d'un nou edifici per a l'Escola Massana, concurs que guanya l'estudi de l'arquitecta Carme Pinós.

Durant l'etapa que va des de l'any 2007 al 2010 l'escola va estar dirigida per l'arquitecte Sr. Ferran Signes i el seu equip. És una etapa marcada pel trànsit del Graduat Universitari en Arts i Disseny (títol propi de tres anys vinculat a la UAB) al Grau Universitari en Arts i Disseny (títol oficial de quatre anys adscrit a la UAB). Això comportarà el procés de verificació del títol de Grau en Arts i Disseny, l'Avaluació Externa del Centre per un comitè extern de l'Agència de Qualitat Universitària, el procés d'Adscripció a la UAB que modificarà el estatuts de Centre vinculat a adscrit de la UAB, el procés de seguiment del projecte del nou edifici, essencial pels canvis que es preveuen, així com aconseguir el reconeixement de Centre Superior (imprescindible per impartir títols universitaris). Aquests processos facilitaran, en l'àmbit d'ensenyaments no universitaris, aconseguir ajustar-se a les demandes de titulació acadèmica del professorat que, a partir del 2002, exigeix la normativa d'ensenyament en els estudis no universitaris.

L'esforç passa factura i debilita la cohesió de l'equip de direcció, fins al punt que el director presenta la seva dimissió a la gerència de l'IMEB el mes de juny de 2008. Dos membres de l'equip surten, però la resta mantindrà al seu càrrec encara un curs més.

Al gener de 2009 hi ha un canvi cabdal que fa que la gestió dels centres canviï de mans. Així doncs, l'Escola Massana abandona l'IMEB i passa a ser gestionada pel Consorci d'Educació de Barcelona (CEB), del que participa el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i la Regidoria d'Ensenyament de l'Ajuntament de Barcelona.

La doble realitat de la Massana, que és alhora un centre d'ensenyaments no universitaris i una escola superior universitària, no té un encaix fàcil en el marc administratiu. Aquesta dificultat fa que l'equip de direcció insti a la gerència del CEB a demanar a l'Ajuntament, com a titular de l'Escola, la creació del Centre Docent d'Ensenyament Superior de l'Escola Massana, per així poder sol·licitar l'adscripció a la Universitat Autònoma de Barcelona, requisit indispensable per a la creació del Grau en Arts i Disseny. Es demana també, que el Ple de l'Ajuntament aprovi les bases del Conveni d'Adscripció amb la UAB i faculti a l'Alcalde i al CEB per portar a terme tots els tràmits del procés i encomanar-li la gestió del nou Centre Superior Massana.

Gràcies a la voluntat i a la gestió del gerent del Consorci, Sr. Manel Blasco, s'arriba a un acord pres de manera unànime en la sessió del 26 març del 2010 del Ple Municipal. Aquest acord és la culminació d'un llarg camí i d'una voluntat de l'Escola que s'inicia amb el conveni de vinculació a la UAB del 21 de febrer del 2001 i finalitza amb la signatura per part de l'Alcalde Xavier Trias del conveni d'adscripció amb la UAB, el 28 d'octubre de 2011. L'acord del Ple permet a l'Escola oferir d'una manera singular i única a l'Estat Espanyol, un títol universitari oficial que per primera vegada reconeix l'excel·lència en els camps de l'art, el disseny i els oficis artístics.

Paral·lelament, l'equip directiu forma una comissió interdepartamental que farà el seguiment i la concreció de les necessitats del projecte d'execució del nou edifici per a l'escola una vegada aprovat pel Ple Municipal el Pla de reforma de la plaça de la Gardunya.

Al mes de setembre de 2010, després que no es presentés cap candidat a la convocatòria al concurs de mèrits a la direcció del centre, la gerència del CEB nomena la Sra. Gemma Amat, que esdevé la primera dona directora en la història de l'Escola. Amat, gestora cultural, pintora i funcionària del centre, torna a l'escola després d'un període com a directora d'Artesania Catalunya de la Generalitat de Catalunya. Després d'un curs en funcions, al juny del 2011, la directora es presenta i guanya el concurs de mèrits per a la direcció.

El nou equip directiu s'enfronta al repte de fer conviure, amb l'estructura i condicions disponibles, un centre d'ensenyaments no universitaris que també imparteix ensenyaments universitaris. En aquest sentit, la tasca d'adaptar-se als nous requeriments per a alguns dels cicles que passen a ser LOE, i el desplegament curricular del Grau porta la direcció a reforçar els dos àmbits acadèmics a través dels dos caps d'estudis. Però en el context de crisi econòmica i social l'Ajuntament atura el projecte de construcció del nou edifici, i es dispara novament la incertesa sobre el desenvolupament

del centre. Quasi com a anècdota, queda el compromís verbal de l'Alcalde Trias que el projecte de nova seu es reprendrà, expressat en una visita a l'escola.

Tot i el gerro d'aigua freda, es continua avançant en d'altres àmbits. Sota la direcció de la Sra. Gemma Amat s'aconsegueix obrir la via de retitulació de l'anterior Graduat, amb l'Adaptació al nou Grau i el Curs de Reconeixement. També s'explora l'àmbit dels postgraus i màsters, ofertant els primers Postgraus propis de la Massana en el curs 2014–15, un d'Arts Aplicades Contemporànies i l'altre de Narració Visual. De la mateixa manera, s'intensifiquen els lligams amb escoles i institucions estrangeres i s'amplia el nombre de seminaris extracurriculars.

A nivel intern, es consolida el Consell de Centre com a màxim òrgan de govern, fins llavors anomenat Consell Mixt, i es creen les seves comissions: Convivència, Econòmica, Internacional, i les Comissions de Treball que són proposades pel Claustre i aprovades pel Consell de Centre. Es recupera la SID per potenciar el debat intern sobre temes de rellevància genèrics a tota l'escola i es reactiva l'Associació d'Amics de La Massana.

L'Escola continua participant en l'entramat del barri, formant part de les xarxes culturals, socials i econòmiques de Ciutat Vella, principalment la Fundació Tot Raval i l'Associació Amics de la Rambla, entre d'altres. Aquest vincle amb el Raval fa que es reformuli el projecte Off Massana (plataforma pont cap a l'activitat professional), traslladant-lo a locals del barri.

El curs 2015–16 ve marcat pel recanvi en l'equip de direcció. L'equip del Sr. Xavi Capmany comença una etapa focalitzada en part per l'imminent trasllat a les noves instal·lacions dissenyades per l'Estudi Carme Pinós. A l'agenda també hi ha una qüestió prioritària: el reconeixement de la singularitat de l'Escola Massana per part de l'Ajuntament de Barcelona i el CEB.

El setembre de 2017 s'inicien les classes en el nou edifici de la plaça de la Gardunya. L'adaptació a un espai de característiques molt diferents a les que estava acostumada la comunitat educativa marcaran els primers cursos que s'hi imparteixen i algunes de les decisions que afecten els plans d'estudis, com és permutar el Grau pels cicles en la franja horària de matí i tarda.

La Massana és doncs una escola sorgida d'aquella generosa voluntat cívica d'Agustí Massana que volia oferir un servei a la societat, i manté aquest compromís des de la defensa de l'escola pública, interdisciplinària, interclassista i intercultural.

A partir d'aquest repàs de la trajectòria del centre s'expliquen moltes de les coses que fan de l'Escola Massana un centre de formació singular. Aquesta singularitat és per a l'Escola Massana el seu principal valor. I en què es concreta aquesta singularitat?

SINGULARITAT I VALORS

QUÈ ENS FA SINGULARS DES D'UNA MIRADA PEDAGÒGICA?

–Cinc plans d'estudi: Grau / Postgrau / Cicles / Batxillerat / Massana Permanent. Tenim alumnes amb edats dels 16 als 99.

–Tres aproximacions diferents al coneixement: Disciplina, interdisciplina i transdisciplina

–L'escola dels Tallers: Una riquesa única

–El TaBat (Taller de Batxillerat): Un projecte innovador abans dels projectes innovadors

–El Grau Universitari: de vocació transdisciplinària, és el primer Grau (i únic) en Arts Aplicades de l'Estat. Es nodreix de bosses de contractació de docents úniques. La meitat dels crèdits ha d'estar impartida per Doctors. Els docents del Grau han d'exercir recerca universitària.

QUÈ ENS FA SINGULARS DES D'UNA REALITAT JA INSTAL·LADA?

–Sis perfils docents diferents: existeix diversitat de relacions i interessos

–Els docents tenen "Un peu dins, l'altre fora": és una necessitat que la professió aterri a l'aula

–Intensa activitat cultural: es busca un diàleg des de dins cap enfora i d'enfora cap a dins

–Identitat i comunicació pròpies: "Massana" és una marca

–Estructura de gestió diferenciada: l'equip directiu i les coordinacions superen l'estructura d'un centre educatiu a l'ús.

INDICADORS DE SINGULARITAT DES DE LA SOCIETAT

- La figura del «massanero»: haver estudiat a Massana imprimeix uns determinats atributs, un s'hi reconeix, hi ha un sentiment d'identificació/pertinença que, a més, és percebut per la societat.
- Bona premsa: l'escola té una fama que la precedeix.
- Una institució emblemàtica: qui més qui menys coneix algú o té un familiar que ha estudiat a la Massana
- Relacions institucionals de primer nivell: possibles gràcies a la trajectòria del centre.

INDICADORS DE SINGULARITAT DES DE L'ADMINISTRACIÓ

- Construcció d'un edifici insígnia
- Dotació extra per a Projectes Massana
- Incorporació de la figura de l'administrador/a pel volum econòmic que gestiona
- Decisió per part del Ple de l'Ajuntament de Barcelona de crear el Centre Docent d'Ensenyament Superior Escola Massana.

INDICADORS DE SINGULARITAT DES DE L'ALUMNAT

- Gairebé sempre omplim l'oferta
- Canvi de residència, canvi de vida
- Escola de referència Erasmus / Mobilitat internacional

INDICADORS DE SINGULARITAT DES DELS SECTORS PROFESSIONALS

- Alta ocupabilitat dels estudiants / Futurs possibles
- Premis i reconeixements
- Agent de la història de les arts i el disseny
- Participació a projectes de recerca d'àmbit europeu

A banda del de la singularitat, existeixen també altres valors sobre els quals se sustenta el Projecte Educatiu, com són:

–A l'escola es respecta i s'atén la diversitat. Com a escola inclusiva entenem aquesta diversitat com a valor positiu i de manera molt àmplia: tots som diferents. Dit d'una altra manera: no hi ha persones "més diferents" que altres.

–Des dels seus inicis el centre ha apostat pel desenvolupament de les qualitats personals dels alumnes, prenent com a metodologia l'experimentació com a procés i el desenvolupament del projecte com a mitjà de comunicació i transmissió de coneixement. Més enllà de l'aprenentatge d'un ofici o d'una disciplina, l'Escola Massana ha volgut incidir en la formació artística i el desenvolupament personal del seu alumnat, en l'educació en el sentit més ampli del terme.

–La Massana és una escola pública de titularitat municipal per història i vocació, amb responsabilitat social i mediambiental, interclassista, intercultural i interdisciplinària. L'Escola es declara catalana i aconfessional.

–L'escola es centra en els àmbits de les Arts visuals, les Arts Aplicades i el Disseny. És l'única escola a l'Estat Espanyol i una de les poques a Europa que inclou els tres àmbits, permetent l'ensenyament dels oficis artístics, les arts i el disseny des de nivell inicial (ensenyament no universitari secundari postobligatori) fins a nivell universitari (Grau i Postgrau).

–A l'Escola s'afavoreix la interdisciplinarietat.

–L'Escola obre les possibilitats tècniques, tecnològiques, metodològiques i processuals conferint un caràcter contemporani als estudis d'Arts i de Disseny.

–La presència de professionals de l'art, el disseny i els oficis artístics en un percentatge significatiu en el cos docent a tots els plans d'estudis, és una condició bàsica i essencial per mantenir i enriquir la pedagogia de l'Escola. Els contractes amb mòduls horaris variables permeten aquestes incorporacions.

–El projecte d'Escola vetlla perquè els nivells educatius es retroalimentin. Formació Bàsica (Batxillerat), Formació Professional (CFAS), Formació Universitària (Grau i Postgraus) i Formació Permanent (Massana Permanent) s'enriqueixen pedagògicament, tot mantenint la seva singularitat. Això es concreta en:

- La complementarietat dels coneixements i la continuïtat dels alumnes que ho desitgin.
- Que els professors no s'encasellen en un nivell, en una edat, en uns programes.
- La presència d'estudis superiors enriqueixin el Batxillerat.
- La presència d'estudis professionals, amb els seus tallers, obri possibilitats tècniques i conceptuals als estudis de Batxillerat i de Grau.
- La formació permanent ofereixi oportunitats als titulats per reforçar la seva formació.
- La formació permanent doni a conèixer els altres nivells educatius de l'Escola i possibiliti iniciar o continuar la formació de les persones.

Amb el que s'ha dit queda evidenciat que l'Escola té una singularitat heretada, intrínseca, però que demana ser reconeguda per tal de donar sortida a les contradiccions assenyalades més amunt. Això passa per una revisió de l'organisme que ampara i gestiona l'escola, una revisió del finançament-pressupost, una revisió de l'estructura organitzativa. Aquesta necessitat de reconeixement de la singularitat, institucionalitzant-la, es tradueix en els següents objectius i prioritats.

OBJECTIUS I PRIORITATS D'ACTUACIÓ

D'ORGANITZACIÓ

- Reconeixement efectiu de la singularitat que permeti un estatut propi com a institució educativa, amb un compromís de l'administració titular amb l'acord de les focs que configuren el ple municipal.
- Autonomia de tres escoles sota el paraigua de la institució Escola Massana.
- Creació d'una estructura de gestió transversal (estudi de professionalització d'alguns òrgans)
- Separar les direccions pedagògiques, inpendentitzant els plans d'estudi i potenciant-ne els seus valors.

SOBRE L'EDIFICI

- Acabament de les infraestructures de l'edifici.
- Corregir el dèficit en el manteniment preventiu de les instal·lacions.
- Contractació de personal de manteniment capaç d'atendre la diversitat i complexitat tècnica d'espais en màxima franja horaria.
- Contractació servi tècnic de suport i manteniment TIC.
- Definir el futur de l'espai conegut com "La guarderia".

SOBRE ELS TALLERS

- Promoure'n l'ús possibilitant-ne l'accés en condicions.
- Poder tractar el taller com una biblioteca, un servei operatiu.
- Estudiar la fórmula de disposar de personal tècnic no docent que es reponsabilitzi del mateniment, obertura i suport a alumnes i docents.
- Estudi pedagògic d'ús transversal: entre 7 i 8 àmbits.

SOBRE EL PREU PÚBLIC DEL GRAU

- Estudi econòmic i aposta municipal d'escola pública

SOBRE LA PLANTILLA I CONTRACTACIÓ DE GRAU UNIVERSITARI

- Estudiar el canvi de contracte per als docents investigadors del Grau: de funcionari interí a contractat laboral. Es passaria de la categoria de professors d'Arts plàstiques i Disseny a PDI (Personal Docent Investigador), amb un compromís de 3 a 4 anys de contracte, cosa que possibilitaria formar part de projectes de recerca de nivell universitari.
- Considerar la recerca en la jornada laboral, amb la conseqüent reducció d'hores lectives.
- Valorar els règims de contractació anual o contractació semestral
- Revisar el percentatge de col·laboradors amb criteris pedagògics
- Revisar l'accès del funcionari de carrera al Grau
- Estructura de plantilla estable / Contracte i drets laborals equiparables
- Redefinició de l'estructura de gestió

SOBRE LA PLANTILLA I CONTRACTACIÓ D'ENSENYAMENTS NO UNIVERSITARIS

- Buscar un acord d'estabilitat temporal de la plantilla i que no estigui supeditada al nombre de matriculacions
- Assegurar la possibilitat de proveir-se d'especialistes col·laboradors a través de mecanismes específics, oberts i transparents
- Contractació a temps parcial per a docents que compatibilitzen docència amb pràctica professional (contractes 1/3, 1/2 i 2/3 de jornada)

AVALUACIÓ DELS OBJECTIUS

Anualment cada membre d'una àrea o d'una coordinació elabora un document amb un compromís d'objectius a assolir en l'arc del curs. En finalitzar el curs els mateixos càrrecs unipersonals que han elaborat els objectius fan una memòria paral·lela (en el mateix format) als objectius per tal de reflectir amb dades i indicadors el nivell d'assoliment dels compromisos presos a l'inici.

2. PRINCIPIS PEDAGÒGICS

CURRÍCULUMS

L'Escola Massana articula la seva oferta educativa sobre tres àmbits conceptuals: Les Arts Visuals, les Arts Aplicades i el Disseny, en diversos nivells curriculars:

Formació reglada no universitària:

- Batxillerat artístic
- 8 Cicles Formatius de Grau Superior d'Art i Disseny

Formació reglada universitària, com a centre adscrit a la UAB:

- Grau Universitari en Arts i Disseny (UAB)
- Postgrau (UAB)

Formació no reglada:

- Massana Permanent, formació contínua tant d'iniciació com d'especialització
- Seminars extracurriculars

L'oferta educativa de l'Escola Massana s'entén des de la idea que els diferents plans d'estudis que s'imparteixen són complementaris i evolutius. La seva suma defineix l'abast i l'essència del que l'escola és pedagògicament. Aquesta diversitat de nivells i plans d'estudis és també la que la fa singular. La complexitat que es deriva de la diversitat es compensa amb la voluntat que els valors i els principis pedagògics siguin de caràcter global i aplicats a tots els nivells de formació. Veiem-los per separat:

Batxillerat de modalitat d'art

Una particularitat remarcable de caràcter pedagògic és haver creat el que s'anomena TaBat U i TaBat Dos (Taller de Batxillerat U i Dos), a primer i a segon curs respectivament. Són tallers constituïts per dues matèries de cada curs que, en adjuntar el nombre de crèdits d'ambdues, generen una nova matèria que assumeix tots els objectius que estableix la normativa. Així s'aconsegueix conformar uns tallers de creació i proposta interdisciplinària.

La segona particularitat és la franja optativa del currículum del Batxillerat d'Art, que ofereix a l'alumnat un ampli ventall d'assignatures de dimensió eminentment pràctica on, en forma de tallers, cohabiten els ensenyaments de les diverses tècniques dels oficis artístics i els continguts específics de les múltiples pràctiques del món de les arts i del disseny.

Per últim, el Treball de Recerca consisteix en una investigació i una proposta sobre un tema escollit pel propi alumne. Es procura que el tema s'inscrigui en l'àmbit de l'Art i el Disseny. Es desenvolupa, tutoritzat per un professor, durant el segon semestre del primer curs i el primer semestre del segon curs del Batxillerat. El treball té un caràcter fonamentalment metodològic.

Cicles Formatius de Grau Superior d'Arts Plàstiques i Disseny

A l'escola s'imparteixen vuit Cicles Formatius de Grau Superior d'Arts Plàstiques i Disseny de set famílies professionals diferents i amparats per dues normatives diferents:

Cicles LOE (dos cursos amb Projecte Integrat)

- Tècniques escultòriques
- Il·lustració
- Gràfica Impresa

Cicles LOGSE (dos cursos més un tercer de Projecte Final):

- Arts Aplicades al Mur
- Joieria Artística

- Art Tèxtil
- Modelisme Industrial
- Projectes i Direcció d'Obres de Decoració

Aquests estudis combinen l'eficàcia en l'especialització tècnica de la professió amb la riquesa de l'activitat projectual. Tots ells inclouen amb una estada de pràctiques en empreses, estudis o tallers. Els diferents programes promouen una pedagogia de caràcter professional i creatiu en els quals l'ensenyament pràctic és inseparable dels continguts de caràcter reflexiu i conceptual.

Grau Universitari en Arts i Disseny

Es tracta d'un Grau Universitari adaptat al Pla de Bolonya, en el qual estan aplicats els crèdits europeus ECTS (European Credit Transfer System). La titulació correspon a la UAB, a la qual està adscrita l'Escola Massana des de l'any 2011. Cal remarcar el fet que aquesta titulació és única en tot l'Estat.

En la proposta de Grau concorren models pedagògics anteriors, però amb una diferent accepció de l'ensenyament, centrada en quatre objectius:

- Establir elements pedagògics d'interrelació, fusió i retroalimentació entre les disciplines artístiques i les de disseny, de manera que l'alumne adquireixi competències en sabers, actituds i habilitats pròpies de totes elles.
- Aplicar metodologies d'ensenyament i aprenentatges interdisciplinars i transdisciplinars, amb la finalitat de preparar a l'alumne com a futur professional per a una societat basada en el constant canvi i diversificació dels coneixements, tecnologies, etc.
- Aportar competències per a un exercici professional en tots els àmbits de la titulació en Arts i Disseny, orientat a connexions amb especialitzacions en cicles posteriors i intercanvis i estudis a la resta de la Unió Europea.
- Enriquir la programació acadèmica amb els Tallers de l'Escola: tallers de tècniques i llenguatges d'oficis artístics que actuen com a suport a la programació.

Des del curs 2018–19, s'aplica una reforma del pla d'estudis de Grau que busca potenciar el rol central de l'alumnat en els processos de construcció de l'itinerari propi i de l'articulació de la i, amb una major optativitat dins d'espais obligatoris troncal com són, per exemple, Projectes i Llenguatges. La reforma també contempla una major articulació entre teoria i pràctica, per a reforçar la premissa que es fa pensant i es pensa fent i que, en darrer terme, asseguri el treball amb un alumnat crític, reflexiu i amb capacitat de prendre decisions de forma autònoma.

Postgrau d'Arts Aplicades Contemporànies

Un dels objectius de l'escola és ampliar l'oferta de formació postuniversitària. Per ara el l'àmbit postuniversitari s'oferta només el Postgrau d'Arts Aplicades Contemporànies, que ja compta amb tres edicions. S'havia arribat a ofertar el Postgrau de Narrativa Visual, però no s'ha arribat a programar-lo.

El Postgrau en Arts Aplicades Contemporànies que ofereixen l'Escola Massana i la Universitat Autònoma de Barcelona proposa una formació que va més enllà dels plantejaments disciplinaris a l'entorn de les Arts Aplicades. Així, s'orienta a estudiants i professionals vinculats als camps de l'artesanía, el disseny i les arts en general, i pot resultar d'interès per a graduats en Belles Arts, Arquitectura, Disseny o Humanitats, per a titulats de cicles formatius en escoles d'art i de disseny, així com per a professionals en actiu sense formació universitària.

L'itinerari formatiu és eminentment pràctic. El seu centre de gravetat rau en les activitats que es desenvolupen en els tallers als quals cada estudiant pot optar: Art Tèxtil, Joieria i Arts del foc (Ceràmica i Vidre). El Postgrau facilita un espai i un temps de creixement i maduració en les habilitats i el domini de les tècniques i materials, alhora que proposa un lloc compartit per a la reflexió sobre la funció contemporània de les arts aplicades i el seu paper en el món actual, des d'un enfocament transdisciplinari i en el territori comú de les arts i el disseny.

A nivell de desenvolupament professional, el Postgrau promou la realització de projectes personals amb un alt grau d'implicació social, ecològica i creativa, optimitzant els recursos que

ofereixen les pràctiques de les arts i el disseny. La mirada interdisciplinària promou, al seu torn, la capacitat de nous i noves artesanes per al treball en equips multiprofessionals vinculats a camps com els de l'arquitectura, el disseny de producte, les arts visuals, la moda, l'audiovisual, les arts escèniques i altres potser encara per emergir. Es tracta de generar oportunitats que desemboquin en una trajectòria professional creativa.

Massana Permanent

L'Escola Massana proposa una oferta de formació permanent mitjançant cursos de diversos nivells des de la iniciació fins a l'especialització i formació en els oficis artístics. Són cursos per a completar i actualitzar la formació de professionals en actiu, d'estudiants i de segona oportunitat.

Alguns d'aquests cursos de formació contínua tenen el reconeixement del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i de l'Escola de Postgrau de la Universitat Autònoma de Barcelona, com a cursos de promoció docent i formació permanent del professorat.

Off Massana

La idea primigènica del projecte Off Massana va ser la d'oferir un espai de taller per als alumnes graduats. L'objectiu d'Off Massana ha sigut el desenvolupament de projectes individuals i/o col·lectius i la recerca en un espai comú, per tal d'afavorir el trànsit entre els estudis a la realitat de la pràctica artística i professional.

L'aspiració d'aquest projecte és fomentar el treball en equip, el treball autònom, la proposta i l'assoliment de compromisos des de la responsabilitat.

Tanmateix, no sempre s'han pogut assolir amb èxit els objectius d'aquest projecte. És per aquesta raó que la seva ubicació i el seu funcionament han de ser repensats. Una alternativa sobre la que es treballa és incorporar els exalumnes d'Off Massana als tallers de l'escola (integrant-los als Tallers Oberts) per tal d'ampliar la franja horària d'obertura d'aquests. És el que anomenem projecte In Massana.

Seminaris

L'Escola porta a terme durant el curs diversos seminaris. Són cursos intensius i monogràfics, és a dir, de curta durada i que aprofundeixen en un tema concret.

Gràcies al finançament d'institucions externes, alguns d'aquests seminaris són becats a alumnes de l'escola i als d'altres escoles previament seleccionats per expedient acadèmic, idoneïtat del seminari i actitud a l'aula.

Els seminaris que ara mateix estan funcionant són *Apertus*, en col·laboració amb la Fundació Han Nefkens, i el *d'Impressió Experimental*, finançat per la Fundació Xavier Nogués.

TRANSVERSALITAT

PRINCIPIS TRANSVERSALS DE LA PEDAGOGIA

–En els tallers i a les aules, els docents, un cop plantejat el tema de treball i els seus objectius, condueixen, orienten i ajuden a que l'alumne desenvolupi, concreti i expressi adequadament la seva idea d'acord amb el tema plantejat.

–Els docents, en general i particularment els de tallers, exerceixen la professió que imparteixen i mantenen el contacte directe amb l'entorn laboral i professional.

–En els tallers i les matèries pràctiques hi participen un mínim de dos docents. Es considera que cal una atenció a l'alumne de forma personalitzada i s'assegura una valoració consensuada de les seves propostes.

–En les matèries pràctiques, l'alumne dona forma a les seves propostes, sintetitza els seus coneixements i practica les habilitats adquirides en àrees teòriques, tècniques i tecnològiques.

- Als alumnes se'ls ofereix, dins les possibilitats, contacte directe amb la realitat de l'àmbit professional, laboral, social i cultural (visites a obres, empreses, exposicions, conferències...)
- S'estimula als alumnes a treballar en equip i es consideren els aprenentatges horitzontals i col·laboratius com a vertebradors d'un eix formatiu fonamental, entre d'altres.
- Quan l'estructura del pla d'estudis ho permet, s'aposta per la màxima optativitat de les matèries.
- Les sessions de classe de matèries pràctiques o teòrico-pràctiques són, en la mesura del possible, de més de dues hores.
- S'afavoreix la transversalitat dels coneixements, la interdisciplina i la transdisciplina, sense renunciar a especificitats de les diverses disciplines vinculades a les arts i al disseny.
- Es valora especialment el comentari col·lectiu dels resultats a l'aula, perquè és quan l'alumnat pot referenciar, amb un criteri més ampli, el resultat obtingut del seu treball. Així l'alumne/a pot comprendre els seus encerts i errors.
- La qualitat final de la proposta dels alumnes no és l'únic que es valora. En les diverses dinàmiques d'aprenentatge cal valorar processos, mètodes, experimentacions, relacions conceptuals i contextuals, capacitats (auto)crítiques, etc., a més de la gestió dels fracassos i la creativitat en les formes d'afrontar problemes.
- Pedagògicament es valora molt positivament:
 - La implicació i participació en les dinàmiques d'aprenentatge: assistència i puntualitat a classe; col·laboració en les activitats proposades; aprofitament del temps formatiu programat.
 - El compromís amb els aprenentatges: dedicació, autoexigència i entusiasme en la realització del treball propi, individual o col·lectiu.
 - El rigor en els processos de desenvolupament de les propostes de treball, en relació amb els objectius de programació.
 - La creativitat: capacitat d'expressar idees pròpies que eviten estereotips, tòpics i prejudicis.
 - El respecte pels companys/es, docents i PAS, per les seves idees i opinions. Respecte pel material docent, el mobiliari, les instal·lacions i els espais de l'Escola.
- D'altra banda, els actes acadèmics com ara lliçons inaugurals o de cloenda de curs, lliurament de diplomes i premis, festes i altres actes "rituals", etc., transversals als plans d'estudi ajuden a teixir complicitats i bones relacions entre els membres de la comunitat educativa.

PROJECTE DE CONVIVÈNCIA

El PdC respon a la demanda que des del Departament d'Educació es fa als centres educatius del Servei d'Educació de Catalunya per tal que, en base a la Resolució ENS/585/2017, cada centre implementi una sèrie de procediments i actuacions orientades a impulsar, sostenir i millorar la convivència en el si de la seva comunitat educativa. Actualment, el PdC està en procés d'elaboració i es preveu finalitzar-lo i implementar-lo en els terminis establerts (any 2020).

El PdC implica, a banda, que el centre es doti d'una Comissió de Convivència que la nostra Escola va constituir en el curs 2018-19 i que està integrada per docents i alumnes dels tres plans d'estudis reglats, un representant de l'equip de direcció i una representant del PAS. Des d'aquesta comissió s'ha configurat l'equip de docents que elabora i redacta el PdC, mentre que el conjunt de la comissió tindrà com a objectius vetllar pel seguiment del projecte i per acordar les actuacions convenients en casos relacionats amb la convivència a l'Escola.

El document elaborat a partir del PdC i aprovat pel Consell de Centre forma part del conjunt de textos d'organització del centre, en coherència amb aquest Projecte Educatiu de Centre.

TIC/TAC

L'Escola Massana ha fet un salt tecnològic qualitatiu en el moment que s'ha traslladat d'edifici. La nova instal·lació conviu de manera natural amb els requeriments tècnics que fan possible la digitalització. Cosa que no succeïa en els espais de l'antic hospital.

El Projecte Educatiu es veu doncs beneficiat per la possibilitat d'aprofitar allò que ens brinda la tecnologia informàtica del segle XXI, que a grans trets seria:

- Equipament a totes les aules polivalents de sèrie d'ordinador i projector.

- Un servei de reprografia accessible als estudiants i als docents.
- Una doble xarxa de wifi per a estudiants i docents fiable dins de tot l'edifici.
- Renovació d'equips i ampliació de material informàtic.
- Millora en la implantació del nou protocol de creació d'usuaris (alumnes)
- Creació d'adreces de correu corporatiu per a totes les comunicacions de l'Escola.

Capítol a banda mereix el Pla de Formació d'usuaris Intern de l'Escola Massana. Tot i que encara s'ha de formalitzar, s'han dut a terme dos accions formatives que són les primeres iniciatives TAC de l'Escola: un curs de Rhinoceros 6 per a professors i un curs d'AutoCAD per a un grup d'alumnes de 2on de BATX.

Pel que fa la seva manera de funcionar, la Coordinació TIC–TAC defineix un pla de treball per al Servei Tècnic externalitzat basat en les prioritats de cada curs. Aquest servei fa el manteniment i optimització d'equips del parc docent de l'Escola, s'ocupa de la substitució d'equips perifèrics danyats o furtats i gestiona les incidències que es donen a diari en tots els àmbits de l'escola.

3. PROJECTE LINGÜÍSTIC: PLA DE LLENGÜES

L'Escola Massana com a centre que articula la seva oferta educativa reglada en nivells curriculars diferents ha desenvolupat un Projecte Lingüístic (PLC)–Pla de Llengües (PLL) que reflecteixi aquesta realitat i li doni resposta. És un Projecte Lingüístic–Pla de Llengües propi, però alhora vinculat a les directrius del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya pels Projectes Lingüístics dels Centres Educatius d'Ensenyament Obligatori i Post Obligatori, i al Pla de Llengües de la Universitat Autònoma de Barcelona, el document marc sobre la política lingüística de la UAB.

El Projecte Lingüístic està emmarcat als centres Educatius de la Catalunya del segle XXI – Subdirecció General de Llengües i Entorn, Direcció General d'Innovació, Departament d'Educació.

El Pla de Llengües de la UAB és una aposta estratègica pel multilingüisme 2011–15. (Acord del Consell de Govern del 26 de Gener de 2011).

En base al marc legal actual, Estatut de Catalunya, LEC i Llei de Política Lingüística, el PLC–PLL de l'Escola Massana disposa els criteris que es tindran en compte al centre per tal de dur a terme un determinat tractament de les llengües que s'hi utilitzen.

El Projecte Lingüístic i Pla de Llengües del Centre és un document que garanteix un tractament de les llengües que doni resposta a la situació sociolingüística de l'alumnat, vetllant per l'ús del català com a llengua vehicular d'aprenentatge/ensenyament i com a llengua de relació en tots els àmbits. Amb ell, es planifica una línia d'actuació consensuada que promou la reflexió sobre el tractament de les llengües a l'escola, alhora que fa possible marcar objectius compartits per a les diferents coordinacions. D'aquesta manera els avenços en la millora del tractament de la pluralitat lingüística es poden fer segons uns criteris sistematitzats i avaluables.

Marc Legal

El marc legal és la base sobre la qual s'han consensuat els objectius i els plans d'acció del PLC–PLL. S'ampara doncs en les següents normatives:

–Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació. DOGC núm. 5422 – 16/07/09. Títol II. Del règim lingüístic del sistema educatiu de Catalunya.

–Ordre PRE/228/2004, de 21 de juny (DOGC 4168, del 6), sobre els títols, diplomes i certificats equivalents als certificats de coneixements de català de la Secretaria de Política Lingüística.

–Llei 1/1998, de 7 de gener (DOGC 2553, del 9, i BOE 36, d'11 de febrer), de Política lingüística.

–Decret 128/2010, de 14 de setembre, sobre l'acreditació del coneixement lingüístic del professorat de les universitats del sistema universitari de Catalunya.

–Criteris per a elaborar la Programació universitària de Catalunya. Aprovats per la Junta del Consell Interuniversitari de Catalunya el 12 de novembre de 2007:

A. Requisits que han de satisfer les propostes de nous ensenyaments que presentin les universitats

B. Coneixement d'una tercera llengua

Objectius del Projecte Lingüístic–Pla de Llengües

Consolidar l'ús del català com a llengua pròpia en tots els àmbits de l'Escola: el foment de la llengua catalana, com a llengua pròpia, en la docència, la recerca i la transferència de coneixement.

Consolidar l'anglès com a llengua de comunicació externa: la promoció de l'anglès, com a llengua franca de la comunitat acadèmica internacional, en la docència, la recerca i les comunicacions institucionals.

Ampliar la disponibilitat lingüística de l'escola en la relació amb els usuaris: el reconeixement del multilingüisme, el plurilingüisme i la competència intercultural de la comunitat educativa en general, com a actius estratègics per a la internacionalització.

Assegurar la qualitat lingüística de les comunicacions internes i externes: la transparència i l'efectivitat dels drets i els deures lingüístics que es deriven de l'estatus de les llengües: del català

com a llengua pròpia, del català i el castellà com a llengües oficials, de l'anglès com a llengua franca de la comunitat acadèmica internacional.

Entorn Lingüístic de l'alumnat

Per la seva situació en el centre de la ciutat i per la diferent tipologia d'estudis que s'hi imparteixen (Batxillerat Artístic, Cicles Formatius de Grau Superior d'Art i Disseny, Grau Universitari d'Art i Disseny, Cursos de Formació Permanent), l'entorn social, econòmic i cultural així com l'entorn lingüístic de l'alumnat és molt divers.

A Batxillerat es troba alumnat provinent d'instituts de tota l'àrea metropolitana, on han rebut l'escolarització pertinent en llengua catalana i que tenen (a l'igual que la resta de la societat) com a llengua d'expressió el català i/o el castellà, i que es poden expressar tant de manera oral com escrita en un bon nivell de català. Es constata també un lleuger augment d'alumnat provinent de famílies pertanyents a comunitats estrangeres instal·lades a la nostra ciutat i que tenen un domini més baix tant de català com de castellà.

Als Cicles Formatius i al Grau Universitari en Arts i Disseny s'aprecia un alumnat provinent d'instituts, escoles i/o universitats de tota l'àrea metropolitana, on han rebut l'escolarització pertinent en llengua catalana i que tenen com a llengua d'expressió el català i/o el castellà, i que es poden expressar tant de manera oral com escrita en un bon nivell de català. També hi ha alumnat provinent d'instituts, escoles i/o universitats de les diferents comarques catalanes on han rebut l'escolarització pertinent en llengua catalana i que tenen com a llengua d'expressió el català i/o el castellà, i que es poden expressar tant de manera oral com escrita en un bon nivell de català. Un tercer grup d'alumnat de cicles prové d'instituts, escoles i/o universitats de les diferents autonomies de l'estat on han rebut l'escolarització pertinent en llengua castellana i que tenen un baix domini en general de la llengua catalana.

Pel que fa alumnes estrangers, als cicles i al Grau Universitari en Arts i Disseny també hi ha alumnat provinent de països europeus amb un cert nivell de castellà, i d'una altra llengua comunitària, però que desconeixen la llengua catalana. Per últim hi ha alumnat provinent de diferents països centre i sud-americans, on han rebut l'escolarització pertinent en llengua espanyola i que tenen un baix domini en general de la llengua catalana.

El cas del Postgrau és particular, donat l'origen de bona part de l'alumnat que el cursa, que és llatinoamericà.

Entorn Lingüístic del professorat

El marc de referència europeu per a l'aprenentatge, l'ensenyament i l'avaluació de llengües és un document elaborat pel Consell d'Europa que té per objectiu proporcionar unes bases comunes per a la descripció d'objectius, continguts i mètodes per a l'aprenentatge de llengües de manera que els cursos, els programes i les qualificacions descriguin d'una manera exhaustiva el que han d'aprendre a fer els aprenents de llengua a l'hora de comunicar-se i quins coneixements i habilitats han de desenvolupar per ser capaços d'actuar de manera efectiva.

Aquest marc de referència s'estructura en 6 nivells: Inicial (A1), Bàsic (A2), Llindar (B1), Avançat (B2), Domini funcional efectiu (C1) i Domini (C2).

La major part del professorat és catalanoparlant, però sols una minoria acredita el nivell C1 del coneixement de la llengua. Un grup prou significatiu del professorat manifesta un coneixement llindar (B1) o avançat (B2) en una llengua estrangera, Anglès o Francès majoritàriament. Però sols un grup molt reduït pot acreditar-lo amb el certificat corresponent. Es pot constatar l'ús prioritari del català tant com a llengua vehicular dins de l'aula com emprada en el material didàctic lliurat a l'alumnat. El material bibliogràfic majoritàriament és en castellà i hi ha una presència molt poc significativa en altres llengües. (Les dades que assenyalen aquesta tendència no s'han actualitzat des del curs 2011–12)

Tractament de les llengües

L'Escola Massana té un compromís social amb la llengua catalana com a llengua pròpia que és de Catalunya, i oficial juntament amb el castellà. Un compromís que es deriva del marc legal i de la vocació de l'Escola. Alhora, l'escola fa una aposta per la seva projecció internacional i multilingüe. Aquests dos plantejaments s'han de reforçar mútuament: la llengua catalana només pot desenvolupar-se dins un marc que potenciï el multilingüisme. Per tant, el multilingüisme ha d'esdevenir un dels trets d'identitat del centre.

En aquest sentit, la competència plurilingüe i intercultural completa els plantejaments monolingües presents en moltes de les propostes lingüístiques. En l'àmbit de l'ensenyament de les llengües esdevé un nucli articulador dels seus aprenentatges, ja que planteja l'estudi de la diversitat i de la variació lingüística com un eix per desenvolupar el pensament propi i la pròpia identitat, i per aprofundir en la representació, la interpretació i comprensió de la realitat que ens envolta. En aquest punt caldrà tenir en compte les propostes del Marc Europeu Comú de Referència, substrat sobre el qual construir l'ensenyament i aprenentatge de les llengües.

Una de les prioritats de tot el procés d'aprenentatge i, molt especialment, de les matèries lingüístiques és la d'aconseguir dotar l'alumnat de competència comunicativa. El desenvolupament d'aquesta competència suposa el diferent domini de llengües, tant oralment com per escrit, en múltiples suports i amb el complement dels llenguatges audiovisuals. Per la seva naturalesa, ha d'esdevenir una eina important per aprendre a aprendre i ha de possibilitar la interacció eficaç amb l'entorn. El treball amb una bona varietat de contextos i finalitats determinaran l'assoliment d'aquest objectiu.

L'aprenentatge de les llengües té una presència diferent al Batxillerat que a la resta de plans d'estudi. Actualment, i tal com ordena el desplegament curricular del Batxillerat, s'imparteixen les matèries comunes de Llengua Catalana, Llengua Castellana i Llengua Anglesa com a llengua estrangera.

Dins de la franja horària de les matèries comunes, s'imparteixen dues hores setmanals de Llengua Catalana i de Llengua Castellana i tres hores setmanals de Llengua Anglesa. Una de les hores setmanals de Llengua Anglesa està doblada, és a dir, el grup classe es parteix en dos subgrups cadascun. Aquestes sessions estan especialment dedicades a treballar els continguts d'expressió oral.

En canvi, el desenvolupament curricular dels estudis de Cicle d'Art Plàstiques i Disseny i al Grau universitari hi són considerades com matèries amb continguts propis les llengües.

Gestió dels usos lingüístics

El català és la llengua pròpia i oficial –juntament amb el castellà–, de Catalunya i de tots els nivells educatius i, consegüentment, és llengua pròpia de l'Escola Massana. El castellà és llengua oficial —juntament amb el català—, de Catalunya i, consegüentment també de l'Escola Massana. És, així mateix important per a l'estratègia d'internacionalització del centre.

La llengua és el vehicle fonamental per a la cohesió social entre tots els membres de la comunitat educativa i també amb l'entorn. L'Escola vetlla perquè la llengua catalana sigui present a tots els àmbits del centre, tant en l'aprenentatge com en la convivència i les comunicacions quotidianes d'àmbit formal o informal.

El català és la llengua de comunicació interna i externa del nostre centre. El web de l'escola, en canvi, és bilingüe 100% (català i castellà) i té una part trilingüe (català, castellà i anglès). Normalment, i en la majoria de casos, amb les famílies es fa en català però en el cas que no l'entenguin es canvia de llengua i es fa en la que convingui a fi i efecte que no es trenqui el diàleg ni la comunicació.

Tots els documents que recullen les directrius del centre estan redactats i escrits en català seguint la normativa aprovada per l'Administració titular i el Consell de Centre.

A banda de les qüestions idiomàtiques, en l'ús de la llengua, de qualsevol d'elles, tota la comunitat educativa vetlla per la utilització d'un llenguatge no sexista ni homòfob.

L'anglès ha esdevingut llengua franca per a la comunitat acadèmica internacional, imprescindible per assolir els objectius de modernització i internacionalització de l'Educació Superior en l'àmbit Europeu i no Europeu. Per la seva condició de llengua franca, cada cop és més utilitzada com a

llengua de treball efectiva en l'activitat acadèmica en general i és un actiu clau per al desenvolupament acadèmic dels nostres estudiants.

En l'estratègia d'internacionalització de l'escola, el francès i l'italià hi tenen un paper important, per raons geoestratègiques, per proximitat i per tradició.

4. PRINCIPIS ORGANITZATIUS

ÒRGANS DE GOVERNANÇA

L'Escola Massana s'estructura a partir de diferents nuclis de gestió i presa de decisió. En el govern de l'Escola hi intervenen l'Equip de Direcció, el Consell de Centre i el Claustre del Professorat, en els termes que estableixen la Llei d'Educació (LEC: Llei 12/2009; especialment art. 139 a 148) i el Decret d'Autonomia dels Centres Educatius (Decret 102/2010, especialment art. 26 a 36).

La composició del Consell de Centre és aquesta:

- President (el director/a del centre)
- 2 Representants de l'Equip de Direcció
- 6 Representants del professorat
- 6 Representants de l'alumnat (es procurarà que siguin 2 de Batxillerat, 2 de CFAS i 2 de Grau)
- Representant del PAS
- Representant de l'Ajuntament de Barcelona
- 2 Representants de la UAB
- Representant del món laboral
- Representant Associació Amics de La Massana (sense vot)
- Secretari (sense vot)

EQUIP DE DIRECCIÓ

L'equip directiu en l'etapa actual té la següent composició:

- Director
- Responsable d'Organització Interna
- Responsable d'Estratègia i Innovació
- Secretari Acadèmic
- Responsable d'Acció Cultural
- Responsable Pedagògic
- Responsable de Comunicació

COORDINACIONS TRANSVERSALS

L'execució de les línies d'actuació de cada àmbit definides per l'equip directiu es duen a terme en bona mesura a través de coordinacions unipersonals. Aquestes coordinacions de gestió són de caràcter transversal, en el sentit que apliquen a tots els plans d'estudi del centre. Són aquestes:

- Coordinació Activitat Cultural
- Coordinació d'Intercanvis Internacionals
- Coordinació disseny gràfic
- Coordinació web
- Coordinació TIC
- Coordinació de Recerca
- Coordinació de Tallers
- Coordinació de Riscos laborals
- Coordinació de Seminaris i Concursos

ORGANS DE GESTIÓ DELS PLANS D'ESTUDIS

Pel que fa els plans d'estudis, cadascún té la seva pròpia estructura. L'equip docent de Batxillerat per exemple, té una figura de referència que és la Coordinació de Batxillerat.

A cicles, l'organització és la següent: hi ha igualment la figura de coordinació del pla d'estudis, però a aquesta s'hi suma:

- Coordinació de Pràctiques CFGS
- Coordinadors de CFGS
- Coordinació de Gràfica Impresa
- Coordinació de Tècniques Escultòriques
- Coordinació de Il·lustració
- Coordinació de Modelisme Industrial
- Coordinació de Projectes i Direcció d'Obres Decoració
- Coordinació de Joieria Artística
- Coordinació de Arts Aplicades al Mur
- Coordinació de Art Tèxtil

L'equip de gestió del Grau és similar, però amb particularitats específiques. En aquest cas es manté el rol de la Coordinació pedagògica de Grau Universitari, i s'hi sumen diferents equips de coordinació que s'articulen de forma complementària:

Caps d'Àrea: treballen específicament amb els equips docents de les assignatures de les àrees del Grau (Projectes, Llenguatges i Teoria):

- Cap d'Àrea de Projectes
- Cap d'Àrea de Llenguatges
- Cap d'Àrea de Teoria

Coordinació inter-cursos: treballa l'articulació de continguts, metodologies i instruments de totes les àrees, entre elles, i al llarg dels quatre nivells de dificultat del pla d'estudis.

Coordinació dels Dijous*: treballa la programació del nou espai pedagògic comú anomenat Dijous* que té per objectiu articular continguts teòrics, procedimentals i culturals vinculats de forma transversal als interessos pedagògics del Grau però fora del marc acadèmic de les assignatures.

Coordinacions d'àmbits: en forma de petit equip, té per objectiu treballar la construcció de la «i» a través dels continguts i les metodologies que s'imparteixen sobre art, disseny i arts aplicades de forma transversal a les àrees i als diferents cursos.

Pel que fa els Estudis Postuniversitaris, tenim dues coordinacions:

- Coordinació de Masters i Postgraus
- Coordinació Postgrau Arts Aplicades

Per acabar, la branca no reglada dels estudis que ofereix l'escola compta també amb una coordinació autònoma:

- Coordinació de Massana Permanent

L'escola també té la necessitat de d'abordar col·lectivament qüestions pedagògiques. Tot i no ser de caire organitzatiu, assenyalar que l'espai on s'aborden aquestes és el Consell Pedagògic. Cal apuntar que la seva composició és flexible i dinàmica. Cada necessitat o temàtica de debat marca quins membres hi participen. El Responsable Pedagògic és qui convoca les trobades d'aquest consell. Aquesta organització dinàmica té doncs una estructura doble:

- Consell Pedagògic ordinari amb agents de tots els àmbits de l'Escola, per tal de debatre i prendre acords sobre els temes comuns, com els que es proposa engegar avui (avaluació i acció tutorial).
- Consell Pedagògic extraordinari, configurat en equips i sessions de treball al voltant de qüestions i àmbits més específics dins de l'Escola.

Es pretén adoptar formes flexibles per tal d'abordar qüestions pedagògiques que, per la naturalesa de la nostra Escola, es mouen en escales i àmbits diversos. A banda d'això, està plantejat de cara a

que, en la mesura del possible, les trobades del consell siguin sessions de treball (amb ordre treballat prèviament) dirigides a qüestions pedagògiques determinades (algunes sessions, doncs, en format reduït, no amb tots els integrants), la qual cosa no exclou dinàmiques informatives i de debat (en format reduït o complet).

ALTRES DOCUMENTS D'ORGANITZACIÓ DEL CENTRE

L'organització i el funcionament de l'Escola està recollit en documents de diversa índole. Són documents vius i que estan oberts a modificacions. Cadascun d'ells adopta la forma i el registre que millor exposa el punt sobre el que es basa. És a dir, l'escola necessita per ser entesa prendre diferents aproximacions. Aquesta és doncs la resta de literatura que acompanya, matisa i complementa el PEC:

- Normes d'Organització i Funcionament del Centre (en revisió)
- Llibre de Procediments (s'edita anualment per tal d'actualitzar-lo als canvis)
- Llibre de Funcions i Tasques (en procés d'elaboració)
- Projecte de Convivència (en procés d'elaboració)
- Programació General Anual (PGA) i la Memòria Anual (MA) de centre.

5. RELACIÓ AMB EL CONTEXT

És pràcticament impossible concebre la Massana sense tenir en compte, a més de la tasca pedagògica, l'entramat de relacions institucionals, veïnals, associatives, corporatives, etc., amb què conviu.

L'estructura actual de l'escola (que ha d'atendre diferents plans d'estudis, la competència dels quals recau en diverses mans) fa que els següents organismes de l'administració siguin interlocutors ordinaris en el dia a dia:

- Consorci d'Educació de Barcelona (CEB). És el consorci creat per la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona en matèria d'educació a la ciutat de Barcelona i qui té atribuïda la gestió del nostre Centre (per ordre del Plenari del Consell Municipal, en sessió ordinària del 26/03/2010. Núm. Resolució: CP10/04 PR/30).
- Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). És la Universitat a la què està adscrita l'Escola Massana i que l'habilita per impartir el títol oficial de Grau en Arts i Disseny (segons el conveni d'adscripció signat per la Rectora de la UAB, Anna Ripoll i l'Alcalde de Barcelona, Xavier Trias, en data 28 d'Octubre del 2011) i els corresponents Postgraus i Màsters.
- Ajuntament de Barcelona, titular de la institució.
- Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. És el màxim òrgan de govern en matèria d'educació. Tot i que el departament tingui les competències de gestió transferides al CEB, l'Escola Massana hi col·labora en comissions de treball per a l'elaboració de plans d'estudis o normatives, i assisteix periòdicament a les reunions de directors d'escola que convoca.
- Direcció General d'Universitats (DGU), del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya. És la responsable de l'anàlisi i el seguiment dels resultats de les universitats catalanes i dels seus centres adscrits.
- L'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU) és el principal instrument per a la promoció i l'avaluació de la qualitat en el sistema universitari català. Es va crear com a consorci entre la Generalitat de Catalunya i les universitats el 29 d'octubre de 1996. És qui revisa la qualitat dels nostres estudis universitaris.
- La Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación (ANECA). És una fundació estatal que té com a objectiu contribuir a la millora de la qualitat del sistema d'educació superior mitjançant l'avaluació, certificació i acreditació dels ensenyaments, el professorat i les institucions.

Així mateix, l'Escola Massana forma part de la Coordinadora d'Escoles d'Art i Disseny de Catalunya i és sòcia del Foment de les Arts i el Disseny (FAD), de l'Associació d'Artistes Visuals de Catalunya (AAVC), de l'Associació d'Amics de La Rambla i patrons fundadors de la Fundació Tot Raval.

Massana és membre de Cumulus, l'única associació mundial sobre educació i recerca en art i disseny. És un fòrum de col·laboració i transferència de coneixements i bones pràctiques. Cumulus està format actualment per 299 membres procedents de 56 països.

En el context de la formació superior en art i disseny, és remarcable la inclusió de l'Escola en el Projecte Europeu Helios (cursos 2018–19 i 2019–20).

També en aquesta línia d'obertura internacional, destacar la xarxa d'escoles partner amb què la Massana estableix el marc d'intercanvis d'alumnat i professorat. La llista, amb incorporacions cada curs, es pot consultar al web de l'escola.